

Archimandrita Ch. Vasilopoulos

Prečo nie si v Cirkvi?

Preklad: Mgr. Jakub Surmik
Gramatická úprava: Mgr. Jana Tomášová

Predslov

Nemohli sme si predstaviť, že o túto knihu bude taký záujem a po niekoľkých rokoch sa budeme musieť pustiť do desiateho vydania v náklade niekoľko tisíc kusov.

Bez reklamy a prezentácií, ale z ruky do ruky išla všade. Po prečítaní tejto knihy sa každý cítil povinný odporučiť ju ostatným. Tu je to, čo píše riaditeľ gymnázia E. Trovas: "Vašu knihu "Prečo nie ste v Cirkvi?" som čítal s veľkou pozornosťou a vdáčnosťou. Blahoželám vám a ďakujem za všetky vysvetlenia otázok cirkevného života, ktoré podávate. Bolo by dobré, keby sa táto kniha dostala do kresťanských rodín.

Žurnál Enoria píše: "Je to malá, ale poučná kniha. Venuje sa otázkam súvisiacim s návštevou Cirkvi a je určená na širokú distribúciu medzi veriacimi. Na začiatku knihy autor presvedčivo hovorí o nevyhnutnosti navštevovať chrám a o výhodách, ktoré z toho vyplývajú. Potom uvádza príklady seba ospravedlnení, ktoré zvyčajne sprevádzajú všetky prípady vynechávania nedeľných bohoslužieb, a podrobne rozoberá podstatu a dôsledky takéhoto zanedbávania. Jednoducho a jasne vysvetľuje, ako sa má človek pripraviť na účasť v chráme, a na záver podáva krátke, ale hlboké vysvetlenie významu sviatostného úkonu pri Božskej Liturgii.

Zjavné prednosti tejto knihy, uvedomujúc si smutnú skutočnosť malého počtu ľudí, ktorí chodia do chrámu, nás zaväzujú k jej čo najširšiemu šíreniu. Bude veľkým prínosom pre náš ľud a pre svätú Cirkev. A koľko je ľudí, ktorí z rôznych dôvodov nechodili do chrámu, ale po jej prečítaní začali pravidelne navštevovať chrám! Pravoslávny kresťan sa opýtal majiteľa lode na ostrove Parnis, či chodí do chrámu. Ten odpovedal, že na to nemá voľný čas a že trpí

reumatickými bolesťami. Tak mu dal túto knihu. O tri dni neskôr už bol majiteľ lode v chráme Najsvätejšej Trojice, kde si podal zápis ku na modlitby, a odvtedy chodí do chrámu pravidelne.

Sme si istí, že aj dvadsiate vydanie knihy bude veľmi užitočné. Bolo by dobré, keby sa dostala do každej domácnosti. Vy, čitatelia, môžete v tomto úsilí pomôcť. Rozširujte ju s usilovnosťou, trpezlivosťou a vytrvalosťou a dostanete od Boha veľkú odmenu. Rob, kresťan, to, čo už robia mnohí iní. Knihu "Prečo nie si v Cirkvi?" dávajú svojim známym ako darček. Mnohí kňazi a starší ľudia dávajú knihu aj každej rodine vo svojej farnosti. A výsledky na seba nenechajú dlho čakať. Chrámy sa zaplňajú. Ľudia, ktorí do chrámu nechodili, tam začínajú chodiť ako rodina. Tu je príbeh jedného veriaceho: "Kúpil som si štyristopäťdesiat kníh "Prečo nie si v Cirkvi?" a tajne ich poslal kňazovi, aby ich rozdal farníkom. V nedeľu po bohoslužbe ich rozдали a ja som jednu dostal. Prešiel nejaký čas... Neviete si predstaviť moju radosť, keď teraz vidím náš chrám plný ľudí."

Archimandrita Charalambos Vasilopoulos

Kapitola 1

1.1. Premýšľali ste o tom vážne?

Nepoznám tvoj vzťah k Cirkvi. Možno stále chodíš do chrámu, alebo si sa od Cirkvi na dlhý čas odlúčil. Možno sa liturgie nezúčastňuješ vôbec, alebo sa na nej objavuješ zriedkavo ako červené slnko. Možno prichádzaš len na veľké sviatky: Paschu, Roždestvo alebo Bohojavlenie pre svätenú vodu.

Áno, možno máš pred sebou týždne, mesiace a roky, keď budeš chodiť do chrámu, a tým, že vynecháš jednu nedeľnú bohoslužbu, môžeš dúfať, že "neskôr", alebo možno tým, že sa okrádaš a si v odlúčení od Cirkvi, sa dostaneš do bodu, keď sám neprídeš, ale si privedený...

Myslíte si, že môžete vyriešiť svoje problémy sami bez toho, aby ste sa obrátili na Boha? Keby ste vedeli, o čo sa pripravujete! Ale neviete, a odtiaľ pochádzajú všetky vaše problémy. Môj priateľ, prosím ťa, daj si trochu práce a pozorne si prečítaj túto knihu až do konca. Potom budeš pevne presvedčený o užitočnosti a naliehavej potrebe chodiť do chrámu.

1.2. Návšteva chrámu je nevyhnutnosťou

Nepočuli ste ľudí, ktorí sú ľahkovážni alebo nepriateľsky naladení voči Cirkvi, tvrdia, že chrámy sú výmyslom popov pre ich vlastný zisk? Nie je nič hlúpejšie ako toto! Potom sú pece vynálezmi pekárov a hostince vynálezmi ich majiteľov a voda je vynálezom podnikateľov. Ale, milý môj, keby sme nepotrebovali jesť, piť a spať, nepoužívali by sme pekárne, studne a hostince. Keby sme nemali potrebu chodiť do chrámu, ľudia by nestavali chrámy. Chrámy slúžia na naplnenie našej prvej potreby.

Ľudia všetkých čias a národov mali potrebu navštevovať chrámy. Preto sa chrámy, oltáre a svätyne stavali po celej zemi a umiestňovali sa na tých najmalebnejších miestach. V centre miest, na vrcholoch hôr, na vysokých brehoch, na kopcoch a v poliach, na ostrovoch – všade tam archeológovia nachádzajú majestátne chrámy. A všade, kde ľudská civilizácia zanechala svoju stopu, sú najväčšie a najkrajšie stavby chrámy. Partenón, Šalamúnov chrám, Svätá Sofia a mnohé ďalšie zostanú po stáročia ako architektonické zázraky.

V našej dobe je nespočetné množstvo chrámov. Všade vidíte ich kupoly, veľké i malé, stretávate monastiere a časovne. A to všetko je len na skok od vášho domova. Prečo? Pretože ich bezpodmienečne potrebujeme. Potrebujeme ich ako vodu a vzduch, ktoré sprevádzajú náš život. Navyše, tak ako voda a vzduch, ktorých je okolo nás dostatok, sú základnými podmienkami našej fyzickej existencie, tak aj početné chrámy postavené v bezprostrednej blízkosti našich domovov sú základným zdrojom ľudskej vitality. Už keď sa narodíme, mali by sme byť za to vdáční svojim rodičom. Boh nám sľubuje odmenu za to, že si ich budeme ctiť.

Tu, v tomto živote: "Cti svojho otca a svoju matku. Nech ti to prospieva a budeš dlho žiť na zemi" (Ef 6, 13). Takto, keď budete ďakovať za minulosť, získate budúcnosť. Slovo vďaky adresované vašim rodičom bude od nich odoslané všetkým vašim predkom. A tak, obrátiac sa späť svojím duševným pohľadom, sa určite stretnete so Stvoriteľom. A ako sa Mu poďakovať? Vaši predkovia, ktorí prijali svätý krst, prijali meno "ortodoxný". Tou istou vlastnosťou obdarili aj vašu dušu. Čo je to, je to len hold tradícií? Prečo sa potom pravoslávny nestávame len my, Gréci

alebo Rusi, Srbi, Bulhari, Rumuni, ale aj Francúzi, Američania, Japonci? Veď aj medzi inými národmi a národnosťami je veľa pravoslávnych. Už len tento fakt ukazuje, že pravoslávie nie je národná tradícia, ale niečo viac. Naša viera sa nazýva "pravoslávna", čo znamená správna, t. j. správne chváliaca Boha. Dokonca aj naši nepriatelia nás tak nazývajú, súhlasiac s tým, že Ho vyznávame správne. Túto správnosť starostlivo chránime pred cudzími vplyvmi, pred pokusmi pridať k Pravde čo i len kvapku nepravdy. Pevnosť našej viery sme zdedili po našich predkoch a oni vedeli, čo znamená vzdávať Bohu vd'aky, pretože sami jedli z tohto ovocia a odkázali ho tebe i mne.

Kapitola 2: Výhody

2.1. Byť v Cirkvi znamená byť človekom

Ale kto sú potom tí, ktorí nechodia do chrámu? Nie sú to ľudské bytosti? Nemajú nohy, uši, hlavu? A oči, priateľu, a nohy, a všetko ostatné, samozrejme, že ich majú. Ale aj zvieratá majú hlavy, uši, nohy, a to oveľa väčšie, ale to z nich nerobí ľudské bytosti.

Človeka od zvierat'a možno rozlíšiť nielen podľa vzhľadu, ale aj podľa toho, či chodí do chrámu. Ak človek nechodí do chrámu, je prirovnávaný k zvierat'u (bez urážky). Premýšľajte o tom: celý týždeň ako zviera, neustále zaneprázdnené hľadaním potravy, pracuje, aby uživilo seba a svoju rodinu. Ako spí on, tak spí aj zviera. Keď sa naje, tak sa naje aj ten tvor bez slov. Odpočíva, odpočíva, štvornohý tvor tiež potrebuje odpočinok. Aký je v tom rozdiel? Rozdiel môžete vidieť v nedeľu. Človek ide do chrámu a tam stojí pred Bohom, čo zviera nerobí. Kto nechodí do chrámu, zabúda, že je človekom, a klesá na zvierací spôsob života. Stáva sa divokým, stáva sa z neho zviera. Môže nosiť kravatu a byť čerstvo oholený, ale jeho srdce je srdcom zvierat'a.

2.2. Zdroj verejného blahobytu

Čím dnes trpí spoločnosť? Nevraživosťou a svármi, sebestvom a bezcitnosťou mocných, nespravodlivosťou a klamstvom. Chrám je však dielňou spoločnej veci, úžasným zdrojom sociálnej spravodlivosti. Od zvuku evanjeliovej evanjelizácie sa sociálne priečky rúcajú ako múry Jericha. Ľudské rozdelenia spôsobené sociálnymi rozdielmi zostávajú za plotom chrámu.

Bohatí a chudobní, veľkí a malí, vysokí a nízki, priatelia a bývalí nepriatelia sú tu v rovnakej dôstojnosti a prijímajú spoločenstvo z toho istého svätého kalicha. Všetci Pánovi služobníci sa v chráme cítia ako bratia so spoločným dedičstvom – nebeským kráľovstvom. Ich srdcia sa stávajú mäkšími, z chrámu odchádzajú tichší a pokornejší a domov sa vracajú oveľa zdržanlivejší. Ak lakomý boháč zrazu vstúpi do chrámu a počuje slová Evanjelia: "Blázon, túto noc ti bude vzatá duša, kto bude mať, čo si pripravil?", jeho duša sa začne trápiť výčitkami svedomia. Nemôže sa dočkať odchodu. Prečo nie? Pretože včera nespravodlivo zabavil jediný dom vdovy po svojom bratovi. Po liturgii sa ponáhľala za ňou. "Odpusť mi," hovorí, "urobil som niečo zlé. Dom je tvoj. Vraciam ho." Či nie sú mnohí, ktorí boli ešte nedávno hanbou spoločnosti a trápením pre svoje rodiny, ale návšteva chrámu ich zmenila?

V Pireu bol tyran. V detstve osirel a nikdy nepoznal chrám. Od dvanástich rokov začal kradnúť. Dostal sa na úplné dno. Za ním "plakalo väzenie," jeho kamaráti sa ho báli. Jeho žena a celá rodina sa ho báli. Bol to opilec a polnočník, veril,

že jeho žena naňho musí čakať bez ohľadu na to, v ktorú nočnú hodinu sa vráti domov. A beda jej, ak by zaspala: zbil by ju do pol pása. Istý obuvník ho presvedčil, aby v nedeľu išiel do chrámu Najsvätejšej Trojice. Tam sa zoznámil s ďalšími veriacimi. Zapôsobilo naňho, že sa nepodobali na ľudí z jeho vlastnej spoločnosti. Odvtedy začal chodiť do chrámu pravidelne. Spovedal sa, prestal piť, vzdal sa drog. Začal nosiť domov peniaze, ujal sa výchovy svojich detí a chodil s nimi do chrámu. Začal sa správať priateľsky k ostatným. Vo vrecku vždy nosil duchovnú knihu. Hoci nevedel čítať, dával ju iným, aby z nej mali úžitok. Takto sa začalo jeho prebudenie návštevou chrámu. Raz v prístave sa naňho jeden robotník zlostne oboril a dal mu facku, ale on mu neodpovedal. Pri obede v kaviarni všetci, čo ho poznali, o incidente diskutovali a rozoberali ho. "Dnes," hovorili robotníci, "sa stal zázrak. Baránok zbil vlka a vlk sa nerozzúrnil!"

Tí, ktorí chodia do chrámu, sú najlepšou časťou spoločnosti, aj keď niekto tvrdí opak. Porovnajme tisíc ľudí, ktorí chodia do chrámu, a tisíc ľudí, ktorí do chrámu nechodia. Miera kriminality je nižšia medzi veriacimi a vyššia medzi neveriacimi. Hovorí sa, a to oprávnene, že keď

chrámy zarastajú trávou, otvárajú sa väznice, a keď vznikajú chrámu, zatvárajú sa väznice.

2.3. Sklad duchovných bláh

Nie všetci kresťania sú horliví askéti. Sú aj takí, ktorí sú umiernení, leniví, vlažní, ktorí sú kresťanmi len podľa mena. Čo potrebujeme, aby sme sa spamätali, vyhli sa duchovnej stagnácii a rozohriali svoju dušu? Impulz, pomocnú ruku, vhodné prostredie a okolie, teplé a životodarné. Samozrejme, prostredie chrámu, duchovná atmosféra chrámu nás povzbudí. Či to nepoznáme z vlastnej skúsenosti? Žalmy, hymny, chvály, požehnanie kňaza, modlitby, kadidlo, ikony svätých a predovšetkým Božská Liturgia nás povznášajú.

Sme obklopení horlivosťou horlivcov, vrúcnou zbožnosťou veriacich a pokorou a zlomenosťou tých, ktorí stoja v našej blízkosti. Svätý oheň ich viery sa prenáša do našich duší. Ako často sme pokľakli, keď sme videli iných kľačať! Prelievali sme slzy, dojatí odprosovaním tých okolo nás! A koľkokrát sme odchádzali z chrámu s obnovenou dušou, odhodlaní urobiť svoj vnútorný život vážnejším a vznešenejším! Niet

pochýb o tom, že návšteva chrámu nás duchovne povznáša.

2.4. Zdroj obnovenia síl

Hovorí sa, že aj obyčajná zmena činnosti obnovuje vitalitu. Preto významní politici vo svojom voľnom čase často maľujú alebo sa venujú iným činnostiam. Ale chodenie do chrámu je lepší spôsob, ako posilniť a osviežiť nášho ducha.

Počas Francúzskej revolúcie jej vodcovia, aby oslabili vplyv cirkvi, zakázali voľnú nedeľu. Vypočítali si, že deväť pracovných dní zvýši produkciu, a tak presunuli voľnú nedeľu. Konvent sa rozhodol, že voľným dňom nebude siedmy deň, ako určil Boh, ale desiaty. No čoskoro, poučení trpkou skúsenosťou, boli revolucionári nútení vrátiť sa k nedeľnému odpočinku, pretože ľudské telo nevydrží deväť dní nepretržitej práce. Stvoriteľ poznal človeka lepšie, keď mu prikázal: "Šesť dní budeš pracovať a robiť v nich všetku svoju prácu, ale siedmy deň je sobota Pána, tvojho Boha.

Sviatky neznamenajú, že musíte celú noc pozerat' filmy alebo sa celú noc zabávať a potom spať až do poludnia a vynechať nedeľnú

bohoslužbu. Nemali by ste ani brať svojich blízkych, malých alebo starých, kúpať sa do mora alebo na prechádzky do hôr alebo k moru ďaleko od chrámov. Dovolenka tiež nie je o čítaní jalových románov, listovaní obscénnych časopisov alebo o návšteve zhýralých večierkov. Všetky tieto veci zanechávajú v duši špinavé stopy a hyzdia nielen ducha, ale aj telo.

2.5. Ochrana a Božia ochrana

V živote je veľa starostí, ťažkostí a skúšok. Na koho sa obrátíme o pomoc? K mocným? Ale tí nám nevenujú pozornosť a nemôžu nám pomôcť v každej situácii. A ľudia prichádzajú do Cirkvi ako lode hnané vetrom, ktoré sa vracajú do prístavu. Ján Zlatoústý hovorí: "Boh zariadil Cirkev ako prístav, aby sa v nej ľudia, ktorí sú chránení pred hlukom a víchricou mora života, mohli tešiť k veľkému pokoji. V chráme nájdeš silu čeliť problémom života. "Prosíme ťa, Pane, všetko, čo k nám prichádza, nasmeruj k dobrému, s tými, čo sú na cestách, navštív chorých, lekár našich duší a tiel." Pán ťa ochráni, ak pôjdeš do chrámu, pred všetkými nešťastiami a problémami, o ktorých ani netušíš.

Za čias Teodósia Veľkého bol istý Teofil predaný do otroctva v Konštantínopole. Jeho synovská láska bola taká silná, že súhlasil s tým, že sa stane otrokom, aby zabezpečil jedlo pre svojho starého otca! Pri rozlúčke so svojim synom mu otec dal túto radu: "Syn môj, nech by si mal v nedeľu akúkoľvek pochôdzku, choď predovšetkým do Božieho chrámu. Postoj až do konca liturgie a potom sa venuj svojim záležitostiam. Patricij Konštantín, jeden z cisárových dvoranov, ktorý Teofila kúpil, si ho veľmi obľúbil pre jeho láskavú povahu a vždy si ho nechal u seba. Jedného dňa, keď sa ponáhlal na cisárovu výzvu, zabudol Konštantín doma balík s listinami štátneho významu. Teofil, ktorý bol po balík poslaný, sa nečakane vrátil do patriciánovho domu a našiel manželku, ako podvádzka svojho manžela s jedným z otrokov. Nehanebná žena, aby zakryla svoju nepravosť, predniesla svojmu manželovi, čo sa stalo, keď sa vrátil domov: "Tento otrok, ktorý je stále s tebou, ma zvedol a bol by ma zneuctil, keby na moje volanie nepribehol iný otrok. Buď ho zabiješ, ako si to zaslúži, alebo pôjdem k otcovi." Zločinka dosiahla svoje a presvedčila svojho manžela, aby zabil Teofila. Patricius sa

dohodol s eparchom, aby sťali otroka a poslali mu hlavu. Rozhodli sa, že popravu vykonajú na druhý deň. Ráno Patricij Konštantín povedal Teofilovi: "Chod' k eparchovi a pozdrav ho v mojom mene, a on ti dá odpoveď, na ktorú čakám." Nič netušiaci Teofil sa vybral k eparchovi, ale keď prechádzal okolo chrámu Presvätej Bohorodičky, zastavil sa. Práve prebiehala Liturgia. Vošiel do chrámu a zostal na Liturgii.

V tom čase deložovaný otrok nenašiel miesto, kam by mohol ísť, a všetci nemohli čakať na mužov eparchu s hlavou Teofila: "Pane," povedal patricijovi Konštantínovi, "nemám ísť do domu eparchu a priniesť mu odpoveď?" "Chod'," odpovedal ten druhý. Vzápätí bezostyšný otrok pribehol do eparchovho domu a pozdravil ho v patriciovom mene. Kat, ktorý bol prítomný, však neváhal a odsekol mu hlavu. Myslel si, že je to otrok, o ktorého smrť sa patricij usiloval. A v čase, keď eparchovi ľudia balili odťatú hlavu, aby ju poslali Konštantínovi, vstúpil Teofil a pozdravil eparchu v mene patricija. Eparcha mu podal zapečatený zvitok a on ho odniesol svojmu pánovi.

"Čo máš v rukách," spýtal sa ho Konštantín. Balíček, ktorý mi dal eparcha, aby som ti ho odniesol! Návšteva v chráme zachránila Teofilovi život a patricij sa dozvedel pravdu a adoptoval si ho.

Spasení návštevou chrámu!

Prichádzaš z chrámu, priateľ môj, plný radosti a milosti. "Príď do chrámu," hovorí Ján Zlatoústý, "aby si odišiel naplnený nebeskými darmi, aby si zostal nezranený v každej situácii, aby si sa stal nezraniteľným a mimo diablovej kontroly, vyzbrojený duchovnými zbraňami. Básnik zložil básne o tom, kto sa vracia z chrámu: „Kadidlo sa rozlieva po ceste pri rieke. A neviditeľne s tebou Samotný Isus Christos“.

S Božím požehnaním, ktoré ste dostali v Cirkvi, sa vám bude dariť. Prečo pracujete v nedeľu? - opýtal sa remeselníka jeden obchodník. Pretože som chudobný," odpovedal. Koľko rokov pracujete? Celý môj život. Nezbohatli ste! Dohodnime sa, že v nedeľu nebudeš pracovať. Šesť dní tvrdo pracuj, ale v nedeľu choď do chrámu. O šesť mesiacov prídem za tebou a vynahradím ti všetky škody, ktoré si spôsobil tým, že si chodil do chrámu...Ako to ide? - opýtal sa ho o šesť

mesiacov neskôr. Všetko je v poriadku," odpovedal mu, "kúpil som si kravu...Ten, ktorý povedal: "Poznám dva isté spôsoby, ako schudobnieť: kradnúť a pracovať v nedeľu!" Pamätáte si, koho sa snažíme chrániť? Našu domácnosť. Rovnakým spôsobom Boh chráni tých, ktorí patria k jeho Cirkvi.

2.6. Božie prikázanie

Starý zákon hovorí: "Pamätaj na sobotu, aby si ju svätil" (2 Moj 20,8). Na tento účel Boh prikázal Mojžišovi postaviť stánok zmluvy, ktorý sa stal centrom uctievania. Podrobne vymedzil všetko, čo sa týkalo kňazských povinností a prinášania obiet. Dvanásťročného chlapca Isusa našli v chráme a on aj potom neustále chodil do synagóg, do Šalamúnovho chrámu. "A podľa svojho zvyku vošiel v sobotu do synagógy" (Lk 4, 16). Apoštoli spolu s veriacimi chodili aj do chrámov a slávili liturgiu v domoch kresťanov. "A neprestajne zotrvali v učení apoštolov, v spoločensťve, v lámaní chleba a v modlitbách" (Sk 2, 42). A tamtiež: "A každý deň jednomyselne zotrvali v chráme, lámali chlieb v domoch a prijímali pokrmy v radosťi a prostote srdca" (Sk 2, 46). Mučeník Justín Filozof uvádza, že prví kresťania

sa schádzali na bohoslužby každú nedeľu. "Koná sa stretnutie, keď sa všetci, čo žijú v mestách a dedinách, zhromaždia na jednom mieste a čítajú Písma prorokov. Keď čitateľ skončí, prítomných všetkých poučuje a nabáda, aby napodobňovali to, čo počuli. Potom sa všetci spoločne postavíme a prednesieme modlitby. Keď skončíme modlitbu, prinesie sa chlieb, víno a voda a aj kňaz, keďže má silu, hovorí modlitby a poďakovania. A ľud vyjadruje svoj súhlas slovom "Amen". Potom sa každému rozdájú a rozdelia sa Dary, nad ktorými sa vzdávalo poďakovanie. A tým, ktorí neboli prítomní, sa posielajú prostredníctvom diakonov".

Tí, ktorí porušili štvrté prikázanie a neprišli do chrámu tri nedele po sebe, boli potrestaní prísnyim pokáním – exkomunikáciou z Cirkvi!

"Ak niekto bez naliehavej potreby alebo prekážky tri nedele počas troch týždňov nepríde na cirkevné zhromaždenie, nech je klerik vylúčený z kléru a laik vylúčený z prijímania" (80. pravidlo VI. Všeobecného snemu).

A ako je možné neposlúchnuť prikázanie, ktoré dal sám Boh.

2.7. Naše povolanie

Zamysleli ste sa niekedy nad tým, aké je naše ľudské povolanie? Je to služba Bohu! Boli sme stvorení, aby sme slúžili Všeobjímajúcemu a dokonalému Bohu. Nezáleží na tom, či si to uvedomujeme alebo nie. Služba je tiež prácou horných duchov.

Šťastie človeka spočíva v službe Bohu. Miera šťastia je úmerná schopnosti slúžiť Bohu. Niečo podobné sa deje aj s hudobníkom. Z hudby sa môže tešiť len ten, kto dobre pozná svoju prácu, kto prenikol do tajomstiev harmónie. Napríklad Beethoven sa pri počúvaní hudby cítil ako v raji. Milióny askétov zažívali blaženosť napriek všetkým ťažkostiam a utrpeniu, pretože sa pevne oddali službe Bohu. K nemu budú smerovať naše túžby aj v budúcom živote. Ako vstúpíte do Božieho kráľovstva a akú blaženosť zažijete, ak ste nešli do chrámu a nenaučili sa slúžiť Bohu v súčasnom živote? Ten, kto nechodil do školy a nenaučil sa písmená, ako bude môcť vstúpiť na univerzitu a tešiť sa tam zo štúdia? V budúcom živote, keď uvidíme veci v ich pravom svetle, mnohí budú trpkó ľutovať a hovoriť: "Keby som o tom bol vedel skôr." Ale to už bude neskoro:

keď nepracovali na svojom povolaní na zemi, navždy ho stratili.

2.8. Liturgia je najkratšia cesta našich modlitieb k Bohu

Mnohí ľudia, ktorí nechodia do chrámu, si myslia niečo podobné: "To je v poriadku. Boh je všadeprítomný, môžem sa modliť doma. Ale niečo iné je modliť sa doma a niečo iné je modliť sa v chráme. Môžete sa modliť doma, ale nemôžete vykonávať božskú liturgiu. Sám Christos prebýva v chráme.

Jemu patria slová: „Kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja uprostred nich.“ Ak je uprostred dvoch alebo troch, pomyslite, ako rád je tam, kde sú zhromaždené desiatky, stovky a dokonca tisíce. Čokoľvek si ľudia spoločne vyprosia, Pán požehná. V Cirkvi očakávame, že Boh splní naše prosby podľa zaslúbenia, a náš Otec nám dáva svoje požehnanie v hojnosti. A ktorý otec, ak ho všetky jeho deti spoločne požiadajú o niečo užitočné, nesplní ich prosbu s radosťou? Preto je potrebné, aby všetci veriaci, ktorí to vedia, zvolávali spolu s nimi do Cirkvi aj ostatných. A

čím viac tých, ktorí volajú, tým viac tých, ktorí počujú a odpovedajú.

Preto diabol vždy bráni a snaží sa odvieŕť človeka od Cirkvi. Čo je prvá vec, ktorú útočníci vo vojne ničia? Komunikačné línie, aby odrezali zásobovanie.

Jedného nedeľného rána prechádzal svätec okolo časovne, na streche ktorej pokojne spal démon. Askéta prešiel okolo a došiel do susednej dediny. Tu uvidel kresťanov, ktorí sa zhromažďovali v chráme, a mnohí už boli vo vnútri. Okolo chrámu boli zástupy démonov, ktorí chrám obklopili so zbraňami a rôznymi nástrojmi. Čo sa deje? - Opýtal sa jedného z nich: "chrám tu a chrám tam. Prečo je vás tu toľko a tam je len jeden sám? Je to veľmi jednoduché," odpovedal, "časovňa je teraz prázdna a jeden démon bude stačiť. Ale tu, ako vidíš, je práce dost'...

Kapitola 3: Výhovorky

3.1. Oblečenie

"Chcem ísť do chrámu, ale nemôžem. Nemám si čo obliecť," zvolá niekto, "ako môžem ísť v takých starých šatách? Inými slovami, keby ste mali krásne a módne oblečenie, išli by ste. Ale v

takom prípade nejdete kvôli Bohu, ale kvôli svojmu oblečeniu, aby ste sa ním pochválili. Kde ste však v evanjeliu počuli Christa povedať, že si musíte obliecť krásne a módne šaty, aby ste mohli ísť do chrámu? Christos nebude vidieť vaše oblečenie, ale vaše rozpoloženie, vašu pripravenosť modliť sa a slúžiť mu. Nezáleží na tom, aké staré sú vaše šaty, nemali by vám brániť ísť do chrámu.

Záleží vám na tom, čo povedia ľudia? Čo vás zaujíma pred dverami chrámu: ľudské alebo božské? Nevidia vás veriaci pred chrámom a nevidia, či máte šaty alebo nie? A keby si nemal vôbec dobré oblečenie, pokoril by si sa a kráčať by si bez toho, aby si si všímal klebety a poznámky ľudí. Choď k Bohu rovnakým spôsobom a budeš ním odmenený.

3.2. Cirkevní predstavitelia

Sú ľudia, ktorí nechodia do chrámu, pretože sa im nepáčia kňazi, diakoni, čteci, speváci a zhromaždenie. Ale, milí moji, načo chodíte do chrámu? Aby ste sa pozerali na ľudí, alebo aby ste sa modlili k Bohu? Do toho, či sú ostatní dobrí,

alebo zlí, vám nič nie je. Tvojou úlohou je vidieť svoje vlastné hriechy, aby ti Boh mohol odpustiť. A kňazi, priateľ môj, či už sú zlí, alebo dobrí, budú súdení Bohom. Ale aj keď sú zlí, sú to Boží služobníci a správcovia sviatostí. Sú Bohom ustanovení, aby udeľovali odpustenie, posvätenie a požehnanie. Ak vás kráľ zavolá do paláca, aby vám dal, čo chcete, odmietnete prísť len preto, že správca paláca nie je dost' dobrý? Nechodíte, milovaní, kvôli kňazovi alebo úradníkovi, ale kvôli Christovi, prijať to, čo vám Boh dá prostredníctvom kňaza. Ruža, či už ju drží ruka nevinného dieťaťa, alebo zločinecká ruka vraha, vyžaruje rovnakú vôňu. A milosť, ktorú vám dáva cnostný alebo nehodný kňaz, pochádza priamo od Christa, ktorý je naším Sprievodcom Tajín.

3.3. Smútok

Aj oni hovoria: "Stratil som všetku nádej, nemám čo robiť v chráme. A prečo by som tam mal chodiť, keď som stratil dieťa aj manželku? A tento človek nechodí do chrámu celé mesiace a roky.

Kam inam by ste išli? Samozrejme, ak by ste boli pozvaní na svadbu alebo oslavu s tancom a

hodovaním, mali by ste plné právo odmietnuť. Ale tu ide o príchod do Božieho domu. Tu vstúpíte do spoločenstva so svojim Spasiteľom. Tu sa vám dostane útechy. Tu budete z evanjelia a kázne počuť, že váš milovaný človek nie je mŕtvy, ale živý. Teraz je v inom, lepšom svete.

V chráme môžete prejaviť svoj záujem o milovanú osobu, ktorá už odišla do večného života. Viete, akú pomoc a úľavu môžete priniesť sebe i jeho duši, ak si naňho spomeniete počas božskej liturgie? Počas zvolania kňaza: "Tvoje od Tvojich" povedzte: "Pane, nech odpočíva jeho duša"! Dostane sa mu tým veľkej úľavy.

3.4. Ruch a zhon života

"Odkiaľ mám voľný čas? - zvolá žena v domácnosti. - "Musím upratať dom a uvariť večeru. Výborne! Zanedbávaš Cirkev pre slávu svojho brucha! Ale kto ťa núti vzdať sa domácich prác? Dobrá gazdiná má všetko pripravené už večer predtým. Nenechávaj na zajtra to, čo sa dá urobiť dnes. Ten, kto chápe nevyhnutnosť návštevy Cirkvi, zvláda nielen domáce práce, ale aj mnohé iné veci. Muži tiež hovoria: "Kto hovorí, že cirkev je zlá? Ale kedy

si urobím svoje vlastné veci?" Hovoria to vtedy, keď chcú povedať, že ich povinnosti nie sú prvoradá. Všetky drobnosti, ako je korešpondencia a nakupovanie, nechávajú na nedeľu. V ten istý deň im slúži na plánovanie výletov, dohodnutie stretnutí a všeobecne na všetko, čo sa nestihlo počas týždňa.

Drahý môj! Nestačil ti celý týždeň na to, aby si zvládol každodennú prácu? Pamätaj: peniaze zarobené v nedeľu sú ohňom, ktorý pohltí zvyšok. Pracuj, koľko chceš, ale Boh ti dá toľko, koľko uzná za vhodné. Okrem toho je nedeľa Božím dňom, ktorý by ste mali zasvätiť Bohu. Vašou najdôležitejšou prácou v tento deň je ísť do chrámu, modliť sa a počúvať Božie slovo. A, samozrejme, s celou rodinou. Zdôrazňujem: s celou rodinou. Veď ak si deti nezvyknú na chrám, keď sú malé, nevstúpia doň, keď budú veľké.

V nedeľu by sme sa mali postarať o svoju dušu. Nie je človek dvojaký? Nemá okrem tela aj dušu? A nie je duša väčšia? Nebolo by správne starať sa o dušu väčší počet dní a o telo len jeden? Ale Boh nám dal šesť dní pre potreby tela a len jeden pre dušu. A my zanedbávame aj tento deň!

Raz som počul jedného kňaza rozprávať nasledujúci príbeh: "Bohatý muž stretol na ceste žobráka. Chudobný mu rozprával o svojom nešťastí. Žobrák sa nad ním zľutoval a dal mu dve zo siedmich lír, ktoré mal. Keď mu žobrák porozprával o svojich ďalších problémoch, dostal ďalšie dve líry. Keď prišli k prameňu, rozhodli sa občerstviť. Boháč sa so svojim spoločníkom podelil o jedlo a po vypočutí nasledujúceho príbehu z jeho života mu dal ďalšie dve líry. Bol teda milosrdný!

Ale ten, ktorý dostal šesť lír, namiesto poďakovania zrazu vytrhol spod šiat nôž a žiadal siedmu líru. Čierny nevďak! Čo si zaslúži? - dokončil kňaz svoj príbeh. Smrť! - kričali jeho poslucháči. A takýto prísny trest si zaslúžite," povedal im. - Vy ste nevďační žobráci. Boh vám dal šesť dní a pre seba si vyhradil iba jeden. A vy ste mu ten deň ukradli. Mnohí ľudia totiž v životnom zhone zabúdajú na chrám. Nedeľa je venovaná strácaniu času a, žiaľ, aj hriechom. Pod hrozbou trestu robotník celý týždeň pracuje, ale v nedeľu hoduje, blúzni v kaviarňach a verejných domoch. Mrhá časom v kine, divadle, na pláži. Takíto kresťania namiesto toho, aby svätili nedeľu, ju budú

znesväcovať. Boh môže opakovať: "Tvoje soboty sú pre moju dušu nenávistné."

Chudáci ľudia! Tí, čo nechodia do chrámu, si nemôžu uviesť, o aký poklad sa pripravujú! Predstavme si, že by kňazi dali sto lír každému človeku, ktorý by v nedeľu prišiel do chrámu. Čo by ste povedali? Hľadali by si výhovorky, aby tam nechodili? Som si istý, že nie. Som si istý, že by prišli na svitaní. Pred kňazmi! V nedeľu sa neobchoduje! Žiadne odpustky!

V roku 1884 navštívil kráľ Mikuláš (1) Londýn. V nedeľu ráno chcel navštíviť svetoznámu dielňu. K vedúcemu poslali vyslanca, aby informoval panovníkovu vôľu... "Žiaľ," odpovedal vedúci, "v nedeľu ráno dielňa nie je otvorená."

Je potrebné otvoriť na hodinu alebo dve, čím si získate priazeň kráľa so všetkými následkami. Kráľova priazeň je dobrá. Ale aj keby som nariadil, aby sa práca začala v nedeľu ráno, robotníci by môj príkaz neuposlúchli, pretože je to proti Božej vôli. V tom čase budú v chráme, odpovedal vedúci.

3.5. Rozhlas a televízia

Tiež hovoria: "Počúvam rádio a často zachytím program "Metropolia" s cirkevnou hudbou." Ale rádio, drahí moji, je pre chorých, pre tých, ktorí žijú v cudzích krajinách, pre tých, ktorí plávajú v oceáne – pre tých, ktorí nemôžu prísť do chrámu. Nie je pre zdravých. Zdravý človek stojí v chráme. A to hlavné počas bohoslužby nie je hudba, ale sviatosť, Christova obeta. Tá sa nevykonáva doma. Christos sa obetuje za tých, ktorí v neho veria, a kvôli tejto obete nám Boh dáva dobré a užitočné veci pre naše potreby. Boh sa nám nemôže odoprieť. Núti ho k tomu Christova obeta. Rozhlasový alebo televízny program nemôže sprostredkovať plnosť Božej služby. Počas bohoslužby je duchovný pokrm, ale v rozhlase je z neho len vôňa. Nasýti vás vôňa?

3.6. Exkurzie

Exkurzie sa v súčasnosti stali ďalšou prekážkou pre návštevu chrámu. V hodinu, keď zvony zvolávajú kresťanov, sa organizujú cesty a mladí muži a ženy, starci a starenky s vnúčatami, babičky, ktoré sotva hýbu nohami, sa ponáhľajú do autobusu.

Odôvodnenie je nasledovné: celý týždeň sme pracovali a chceme si oddýchnuť a nadýchať sa čerstvého vzduchu. Máme dovolené vzduch aj prechádzky, ale mnohí ľudia nechodia na vzduch, ale za módou. Ale čo je to za dovolenku? Iba vyčerpanie. A v pondelok choďte do práce rozbití.

Toto by dávalo väčší zmysel. Najprv chrám, potom výlet. Zostaňte na bohoslužbe a potom choďte na miesto stretnutia. Autobus nepočká? Buď sa dohodnite, že počká, alebo zorganizujte výlet s kresťanmi.

Hovorí sa, a nie bezdôvodne, že takéto cesty zámerné organizujú odporcovia kresťanstva, aby zabránili veriacim ísť do chrámu. Židia, ktorí ešte stále zachovávajú sobotu, boli kvôli kresťanskému sviatku nútení v nedeľu odpočívať. Ale dosiahlo sa, že aj sobota bola uznaná za voľný deň, údajne preto, aby ľudia mohli chodiť na dvojdňové výlety. Najprv to urobili v Amerike, potom na celom svete. A dvojdňové výlety sa stávajú samozrejmosťou aj medzi nami, pravoslávnyimi kresťanmi, ktorí sme povolaní chváliť Christa v nedeľu.

3.7. Lov

Mnohí ľudia sa nemôžu dostať do chrámu, pretože v nedeľu ráno vyrážajú do hôr, údolí a na morské pobrežie so zbraňami v sprievode psov alebo s najrôznejším rybárskym náčiním. A k čomu je to dobré?

„Zradná je vášeň lovu, zradná je vášeň rybolovu: strieľaš, prekvapuješ – a keď misa je plná!

A je to tak správne: Celý deň na love a pri večeri na fazuli.“

Celý deň kráčajú, trápia ich trne, zima a horúčava – a to všetko preto, aby sa vrátili domov, najčastejšie s prázdnyimi rukami. No keby len to. Ale kvôli zastrelenému vtákovi, ulovenému zajacovi alebo ulovenej rybe zabúdajú na chrám! "Ale to je vášeň," povieť si. Samozrejme, práve preto by ste proti nej mali bojovať, aby vás žiadna vášeň neovládla.

3.8. Spánok

Nedeľa je jediný deň, kedy si môžete pospať. V ostatné dni nespíte? A čo podnikanie, práca?

V nedeľu je chrám. V práci sa bojíte neposlúchnuť svojho nadriadeného. Nebojíš sa Boha? Ak zmeškáš prácu, prídeš o celodennú mzdu.

Premýšľal si o tom, čo strácaš, keď odchádzaš z chrámu a od Boha?

Chcete sa teda dobre vyspať. Choďte v sobotu skoro spať a nezostávajúte do polnoci v divadlách, kinách a na večierkoch. V sobotu by ste sa mali vyvarovať iných aktivít, aby ste sa pripravili na hlavnú návštevu Boha, ktorú uskutočníte nasledujúci deň.

Kapitola 4: Ako sa správať v Cirkvi

4.1. Príprava

Počas týždňa. Dobrý kresťan nezabúda na cirkev počas celého týždňa. Teší sa, že v nedeľu pôjde do chrámu. Ak ste boli celý týždeň nedbalí, aspoň v nedeľu sa snažte svoju myseľ nasmerovať na chrám. Ovládajte ju, aj keď bude ako zlodej uvrhnutý do väzenia, ktorý hľadá každú príležitosť, aby sa dostal na slobodu do náručia svetských myšlienok. Sobotňajší večer. V prvom rade by mal byť tento deň venovaný v rámci prípravy na zajtrajšiu cestu (2). A mali by sme začať čistotou tela. Na oficiálne stretnutia chodíš čistý. Ako môžeš ísť k Bohu neumytý? Zdôrazňujem však, že všetky tieto prípravy by

sa mali vykonať večer predtým, nie na druhý deň ráno. Do chrámu je lepšie ísť skoro ráno. Nezabúdajte na svoju duševnú náladu. Ak je to možné, prečítajte si evanjelium na nasledujúci deň a apoštola, ako aj kázeň z Kyriacodromio ("Zbierka cirkevných kázní"), ktorá sa viaže k čítaniu. Ak sa chystáte pristúpiť k prijímaniu, prečítajte si aj postupnosť. Skúmaj sám seba, ako si žil počas týždňa, aby si si pred krížom a Evanjeliom spomenul na všetko, čím si zhrešil od svojej poslednej spovede. Svoje hriechy si môžeš napísať na papier, aby ťa nepriateľ nerozptyľoval a aby si nezabudol ľutovať aj ten najmenší hriech. Pamätajte na všetko, aby vám Boh mohol odpustiť. Spomeňte si na všetky milosti, ktoré ste od Boha dostali, a ďakujte Mu. A majte sa na pozore, pretože satan vám bude v sobotu prekážať, najmä ak sa pripravujete na sväté prijímanie.

4.2. Bázeň pred Bohom

Pamätajte, že ste v chráme a pred Božou tvárou! Pred kráľom alebo patriarchom ste zhromaždení, ale pred Božou tvárou stojíte s rukami vo vreckách! To je nehanebnosť. Boh, prítomný v chráme, nám vo svojom veľkom milosrdenstve

nezjavuje svoju tvár: "Človek nemôže vidieť moju tvár a zostať nažive," hovorí. A kto mu môže odolať? Prorok Izaiáš, keď videl Boha na vysokom a majestátnom tróne obklopeného anjelskými silami, zvolal: "Beda mi!" Čo nám zostáva povedať? Keď Izraeliti videli horu Sinaj, z ktorej sa dymilo, lebo na ňu zostúpil Pán, a počuli zvuk veľkých trúb, neodvážili sa k nej priblížiť. Oddelili Mojžiša od svojho stredu, ktorý stál pred Bohom. A ako by sme stáli my, keby sme ho videli? S týmto vedomím sa treba zhromaždiť v chráme a báť sa pred očami Najvyššieho.

Zvyk zabíja úctu a pozornosť zabíja ten istý zvyk, najmä u chrámových služobníkov: kňazov, diakonov, spevákov. Len čo sa pozornosť oslabí, postupne nastupuje zvyk. Počas prvej bohoslužby vás prepadne svätá bázeň. Potom však prichádza nebojácnosť a necitlivosť voči svätosti miesta. To je nešťastie, ktorého dôsledkom je ochladnutie viery a dokonca odpadnutie od Cirkvi. "Poznám tvoje skutky; nie si ani studený, ani horúci; ach, keby si bol studený alebo horúci! Ale keďže si vlažný a nie si ani horúci, ani studený, vyvrhnem ťa zo svojich úst." (Zj 3, 15-16) Boj sa

tejto choroby a pri prvých príznakoch sa ponáhľaj prekonať prichádzajúcu vlačnosť. Ako? Úprimné pokánie.

Keď prídete do chrámu, nájdí si miesto a zostaň stáť. Neblúd'ťe očami, nebuďte zvedaví, kto prichádza a čo nesie. Nemyslite na každodenné veci života. Tie sú ponechané mimo chrámu. "Odložme teraz všetky svetské starosti." Niektorí síce stoja v chráme, ale ich myšlienky zamestnávajú vlastné starosti.

Dvaja bratia boli rybári. V nedeľu jeden povedal druhému: "Ja pôjdem do chrámu, ale ty zostaň tu. Dávaj pozor na úlovky, udice, siete." A tak aj urobili. Starší išiel do chrámu a mladší zostal. Svojou mysl'ou však zostal v chráme. Sediac v člne si predstavoval, ako teraz v chráme spievajú "Čestnejšuju". Spieval si ju aj on. Dostali sme sa k chválam. Chválil tiež. Teraz prišiel čas na veľkú chválu. Urobil znamenie kríža a tiež spieval. A teraz zvolali: "Požehnané Kráľovstvo...". Takto mentálne sledoval Liturgiu. Starší brat stál v chráme na Liturgii, ale mysl'ou bol v člne s bratom a rybou. Celý čas premýšľal: „Zvládne to môj brat? Zvládne to môj brat? Možno nemá záber?“

Kto mal zo služby prospech?

4.3. Bez rozhovorov

Kto v chráme rozpráva, sám sa nemodlí a bráni ostatným. Jedného dňa vstúpil do chrámu seminarista a pozorne sledoval liturgiu. Neďaleko stojaci známy sa ho spýtal: "Čo ťa učia v seminári? Seminarista mlčal, ale sused sa nedal upokojiť:

"Čo vás učia v seminári?" Opäť nedostal odpoveď. Tretíkrát sa spýtal: "Pýtam sa vás, čo vás učia?" "Nehovoríť v chráme," znela odpoveď.

4.4. Bez mrmlania

Mnohí ľudia majú tendenciu ticho spievať a počúvať slová kňaza alebo čteca bez toho, aby mysleli na to, či nerušia svojich blížnych pri modlitbe. Je potrebné udržiavať poriadok. Chrám je Boží chrám, nie trhovisko.

Čtenci a kňazi chvália nahlas. Veriaci sa modlia sami k sebe.

V starovekej Cirkvi sa ľudia modlili nahlas a často opakované tropáre boli povinným všeobecným spevom. Aj teraz môže na znak diakona celá farnosť spievať "Svite Tichij", "Vzbrannyj Vojvoda", "Christos vstal z mŕtvych "(3).

4.5. Kedy je možné sedieť?

Sed', keď je to dovolené, a stoj v dôležitých chvíľach, ako sa hovorí: "Je lepšie myslieť na Boha v sede, ako myslieť na nohy v stoji. Bud'te na nohách počas šiesteho žalmu, ako aj počas "Čestnejšuju", Veľkej chvály, zvolania "Požehnané Kráľovstvo", Malého vchodu a čítania evanjelia, pretože je to Božie slovo. Keď sa vojsku číta rozkaz kráľa, či vojaci nepočúvajú v stoji? Postavte sa aj počas Vyznania viery. Zvlášť pozorní bud'te počas zvolania "Tvoje od Tvojich"! Práve vtedy zostupuje Duch Svätý a uskutočňuje sa zázrak premenenia chleba a vína na Christovo Telo a Krv. Toto je najdôležitejší moment sviatosti, srdce Božskej Liturgie.

V stoji zaspievajte "Otče náš". Keď počujete "S bázňou Božou", úctivo sa ukloňte, pretože v tomto čase vo svätom kalichu vystupuje na sólo sám Christos (4). Bolo by dobré, keby mal každý svoje miesto, ako to bolo v starovekej Cirkvi (preto sa volalo: "Premúdrosť prosti (5), počúvajme čítanie svätého Evanjelia"). Ale nie preto, že je málo miesta a veľa modliacich sa. Miesta by mali byť vyhradené pre chorých a starých. Nezaberajte miesta drzo, aby vás z miesta

ťažko posunuli aj buldozénom. Samozrejme, že budete unavení, ale čím väčšia práca, tým väčšia odmena od Boha.

4.6. Znamenie kríža

Treba tiež vedieť, kedy sa robí znamenie kríža. Na začiatku a na konci každej modlitby, na začiatku utrene, keď kňaz ohlasuje: "Požehnaný Boh." Pri ohlasovaní mena Najsvätejšej Trojice: "Požehnané kráľovstvo Otca i Syna i Ducha Svätého...". Počas ohlasovania mena Presvätej Bohorodičky, počas modlitby "Čestnejšuju" Keď pri prepustení a v kľúčových momentoch bohoslužby počujete názov svätého dňa, napríklad pri zvolaní "Tvoje od Tvojich" a pod. A nenechajte sa znepokojovať tým, že zo začiatku budete robiť veci zle. Poznanie a skúsenosti prichádzajú časom.

4.7. Poriadok počas prijímania

Aké smutné je vidieť dav pred Svätým kalichom. Hádajú sa o to, kto prvý pristúpi, hádajú sa, strkajú sa! Stal sa dokonca taký prípad: jeden predbehol druhého a ten ho zabil... ho zabil. Priamo pred Kalichom.

Kresťania by mali v prísnom poradí, jeden po druhom, pristupovať k čaši. Každý z nich sa modlí sám k sebe, aby sa nad ním Boh zmiloval. Pamätaj, človeče, kam pristupuješ, a nevenuj pozornosť ostatným, či sa správajú dobre, alebo nie. Neurážaj sa, ak ťa kňaz pokarhá, a nepozeraj sa zúrivo, ak ťa niekto pokarhá.

4.8 Potreba zachovať ticho a poriadok až do konca bohoslužby

Niekedy sa bohoslužba ešte neskončila, ale už bolo počuť jasot a smiech. Celá Liturgia bola tichá, ale na jej konci sa ozýval hluk. A teraz vidíte, ako sa pred chrámom, dokonca aj v predsieni, začínajú pozdravy a objatia. Čo sú to, kozy, ktoré sa vyrútili z ohrady? Nie, to sú kresťania, ktorí, vychádzajúc z chrámu, sa zhovárajú.

Chrám nie je jedáleň, do ktorej každý príde, naje sa a odíde. Je to domov nášho Otca v nebi. Samozrejme, chodenie do chrámu nám dáva príležitosť byť medzi bratmi a sestrami. Určite je užitočné pokračovať v rozhovore, ale nie v múroch chrámu a nie počas bohoslužby.

4.9. Postup pri bozkávaní ikon

Najvýraznejším prejavom lásky je bozk. Keď pristupujeme k ikone, aby sme vyjadrili svoj postoj k svätcovi, Presvätej Bohorodičke alebo samotnému Hospodu Isusu Christu, ktorý je na nej zobrazený, neobraciame sa, povedané slovami Jána Damascénskeho, k drevu a farbám, ale k pôvodnému obrazu. My, dotýkajúc sa dosiek svojimi perami, bozk adresujeme samotnému Christovi, Presvätej Bohorodičke a svätým zobrazeným na ikonách.

Aby však boli užitočné, musí v nich byť poriadok. Každý, kto vstupuje do chrámu, prikladá sa k ikone chrámu. Počas bohoslužby neobchádzajte všetky ikony v chráme a ikonostas ako biskup. To sa nazýva neporiadok a neposlušnosť. Keď sa potulujete po celom chráme, rušíte modliacich sa ľudí, je pre nich ťažké sústrediť sa. Vaše uctievanie ikon sa pre nich stáva pokušením. K ostatným ikonám pristúpiš v inom čase. "Nech sa všetko deje slušne a podľa poriadku," poučuje Písmo.

Kapitola 5: Nie obraz, ale Telo a Krv

Mnohí nás neúnavne presviedčajú, že Božská Liturgia je len spomienka a že chlieb a víno sú obrazy a ako obrazy nemajú žiadnu dôstojnosť. Pamätajte, že nie sú obrazmi. Sú Christovým Telom a Krvou, a samozrejme, veľká je aj Sviatosť (Tajina), ktorá sa slávi.

5.1. Božská Liturgia

Božská Liturgia je centrom všetkých bohoslužieb. Bez nej nie je možné byť spasený a vstúpiť do Božieho kráľovstva. Cirkev je vesmírna loď, ktorá vás odnesie do neba. Viete prečo? Pretože je to miesto, kde sa koná obeta. Obetuje sa tu Christos, Boží Baránok. On ponúka pokrm, ktorý nám dáva večný život. "Ja som chlieb života; kto prichádza ku mne, nebude nikdy hladovať, a kto verí vo mňa, nebude nikdy žízniť." (Jn 6, 35).

Táto obeta je pre Boha priaznivejšia než čokoľvek iné! On ju prijíma a dáva nám svoje požehnanie a priazeň. A tu je dôvod.

Je známe, že ľudstvo zblúdilo a stalo sa vinným pred Bohom neposlušnosťou. Veľký je hriech, veľký je trest. Vedomie viny prinútilo ľudí

hľadať Božie odpustenie. Vo všetkých dobách sa ho ľudia snažili udobriť obetami. Obetovali ovce, voly, ba dokonca aj vlastné deti. "Zem bola poškvrnená vraždou.

Zabíjali svojich synov a dcéry," volá prorok. Bolo im odpustené? Nie, vedomie viny zostalo. Bolo potrebné priniesť jedinú Obetu nekonečnej dôstojnosti, ktorá mohla byť v súlade s Božou spravodlivosťou a ktorú si Boh želal.

A kde by mohol hriešny človek nájsť vhodnú Obet? Nikde. Nemohol ju nájsť medzi zvieratami, ba ani medzi nevinnými ľudskými deťmi. Na zemi nebolo nič, čo by mohlo byť dôstojnou cenou za odpustenie ľudstva. A potom sám Boh dal ľudstvu potrebnú Obet'.

Poslal na zem svojho jednorodeného Syna Isusa Christa ako jedinú možnú obeť pre seba. A Ten bol zabitý na Golgote. Obeta obrovskej, nevyčísliteľnej hodnoty! Jednorodený Boží Syn bol zabitý! On, Nevinný, znáša trest, aby vinníkom bolo odpustené a aby boli spasení. Nie je to výraz Lásky?

Pri každej Liturgii sa táto jedna obeť obnovuje. Christos sa znovu zatvrdzuje a obetuje za nás a za našu spásu. Na svätom tróne je sám Christos.

Duch Svätý zostupuje na oltár a premieňa chlieb a víno na Christovo Telo a Krv.

Obeta bola prinesená.

A Boh to opäť prijíma. Kvôli obeti svojho Syna nám dáva odpustenie a to, o čo v tejto chvíli prosíme. Pýtam sa, či je to obraz? Nie, toto je skutočná Sviatosť, ktorá sa udeľuje.

5.2. Prosfora

Aj ona má svoj význam. Nazýva sa prosfora, pretože sa obetuje (6) Bohu. Niekedy sa nazýva aj "liturgia", pretože bez nej je Liturgia nemožná. Keby sme na takú veľkú Obetu potrebovali zlato a diamanty, kde by sme ich vzali? Preto Božia múdrosť a láska našla tento jednoduchý spôsob. Chlieb sa nachádza v každej domácnosti. Keď ho prinesiete do chrámu, váš dar sa stane Christovým Telom!!! Pomyslite na veľkú poctu, ktorej sa môže dostať vášmu domovu. Predstavte si, že by kráľ, aby nakrmil svoje deti, prijal od vás chlieb, ktorý ste umiesili, a jedlo, ktoré ste pripravili. Aký by si bol hrdý! Ako starostlivo by ste ho pripravili a priniesli do paláca. Ale tu pečiete pre samotného Boha a on prijíma vašu obetu! Nie je to zázrak?

Naši predkovia o tom vedeli a boli veľmi úctiví. Vyberali najlepšie pšeničné zrno a mlátili ho vlastnými rukami. Na prípravu prosfory mali aj špeciálne sito a miešačku. Manželka, ktorá miesila cesto, tak sa modlila. Príprava sa stala posvätnou činnosťou. Ale podľa vynaloženej námahy dáva Boh každému aj odmenu. Keď sa teda tvoja prosfora, človeče, premení na Christovo Telo, povedz mi, je to obraz?

5.3. Pominovanie

Spolu s prosforou podávame modlitby mená našich príbuzných (7), živých aj zosnulých. Prečo? Počas proskomídie sa na Svätý diskos vyberajú častice a vedľa častíc Presvätej Bohorodičky, anjelských činov a svätých ležia častice, ktoré sa vyberajú po jednej za každé dané meno. Pominovanie vykonávajú kňazi. V tejto chvíli, počas vykonávania obety, sú vedľa Christa prítomní naši príbuzní, spolu s Presvätou Bohorodičkou, duše svätých a anjelov. A kvôli tomu Boh udeľuje zosnulým odpočinok a tým, ktorí žijú, ochranu a požehnanie.

Uvedme jeden z mnohých prípadov zázračnej pomoci. V roku 1922 bol syn jednej rodiny z Messiny počas vojny v Strednej Ázii. Jeho

rodina sa oňho veľmi bála a kvôli bojom dokonca vyžiadali nočnú liturgiu. O piatej hodine ráno prišla chvíľa bohoslužby, keď kňaz zvolal: "Tvoja od Tvojich" a rodina a priatelia sa za svojho vojaka zvlášť intenzívne modlili. O niekoľko dní neskôr napísal v liste, že v tú pamätnú noc bol zajatý, ale o piatej hodine sa mu podarilo ujsť z rúk nepriateľa! V tom spočíva význam spomínania – pominovania.

5.4. Sviečky

Používali sa ešte v katakombách na osvetlenie a ako dar Bohu. Dnes symbolizujú našu vlastnú modlitebnú náladu. Atanáz Veľký píše: "Prinášame sviece, olej a kadidlo". Pánovi však môže stačiť svieca ako znamenie, že medzi nami a Bohom došlo k zmiereniu.

5.5. Kadidlo

To isté platí aj o kadidle. Má dvojitý účinok. Kadidlo spaľujeme Bohu "v zápachu duchovnej vône", aby "nám zoslal milosť Ducha Svätého". Kadidlo sa používa aj na diabla. Pre neho je to však vôňa smrteľne nebezpečná. Mučený, obrátený na utekanie a zahanbovanie. Nemôže to zniesť. Preto sa kadidlo používa aj počas

molebna. A pred začiatkom božskej Liturgie treba z chrámu vyhnať zlých duchov. Preto sa na začiatku sviatosti krstu kadidlo používa pri krstiteľnici, aby sa "temný démon neskrýval vo vode". Preto na toto všetko je počas bohoslužieb a sviatostí potrebné kadidlo.

Epilóg

Vidím, čitateľ, že si mal trpezlivosť prečítať túto knihu až do konca. Aké sú výhody chodenia do chrámu? Stávaš sa ľudskejším, duchovne rastieš, podporuješ poriadok a spravodlivosť, odpočívaš na duši i na tele. Získaš silu odolávať ťažkostiam života. Božie požehnanie prichádza na vás a na váš domov. Tu sa zmierujete s Bohom, dôstojne ho uctieвате a naplňate svoj osud. Koľko toho strácate, keď žijete mimo Cirkvi!

Čo budete robiť? Rozhodnite sa dnes, že budete pravidelne chodiť do chrámu. Odložte všetky výhovorky a seba ospravedlnenia. Nič nemôže byť prekážkou, okrem vážnej choroby. Istý starý muž hovorieval: "Ak váš dom zo štyroch strán zachvátia plamene a vy ste tak pripútaní na lôžko, že nemôžete vstať, aby ste ich uhasili, len vtedy máte ospravedlnenie, že ste vynechali

bohoslužbu." Pamätaj, že ak neprídeš do chrámu bez vážnej potreby tri nedele po sebe, si exkomunikovaný.

Počujete to? Exkomunikovaný! Z celej všeobecnej (pravoslávnej) Cirkvi.

Preto všetko odložte a začnite chodiť do chrámu s celou rodinou. Vezmite so sebou aj ostatných, aby sa mohli zmieriť s Bohom.

Tým ich zachránite, pretože "mimo Cirkvi niet spásy", ako hovoria svätí otcovia. A Boh vás odmení, aj keď sa vám podarí obrátiť len jedného.

Ak sa vám ho nepodarí presvedčiť, dajte mu prečítať túto knihu. Dúfam, že aj jemu pomôže.

Od dnešného dňa začnite žiť cirkevný život a celý život budeš činiť pokánie. Naopak, budete oslavovať Boha. A budete vďační mne, ktorý som si dal námahu napísať túto knihu.

Možno si poviete: "Stačí, že dostal honorár, chce ešte ďakovný list!" Nie! Peniaze som si nevzal.

Išli na protiheretický boj Celoslovenskej pravoslávnej únie. A ja vás prosím len o jedno: spomeňte si na mňa v chráme a zapáľte za mňa sviečku, či už budem žiť, alebo zomriem.

Poznámky:

1 Je o gréckom kráľovi Mikulášovi. – Ed.

2 V Ruskej pravoslávnej Cirkvi je na rozdiel od Gréckej Cirkvi denný liturgický cyklus rozdelený na dva dni. Nedeľnej Liturgii predchádza celonočné bdenie, ktorá sa slúži deň predtým v sobotu večer. Je však dovolené spojiť časť celonočného bdenia s Liturgiou v nedeľu. V takom prípade sa v sobotu večer bohoslužba neslúži. – Pozn. prekl.

3 Modlitby spoločné pre všetkých farníkov ruských chrámov sú "Otče náš...", "Verím...", tropáre a veličanie sviatkov. Niekedy je podľa uváženia kňaza povolený aj spev iných modlitieb. – Ed.

4 Solea – vyvýšené miesto pred oltárom. – Ed.

5 Odpustiť (grécky) – postaviť sa rovno – Per.

6 Prosfora (gr.) – obeta. Chlieb používaný pri udeľovaní tajin. – Per.

7 V našich chrámoch a monastieroch sa pri Liturgii podávajú lístky s menami na pamiatku bez prosfor. Prosfory na sviatosť sa pečú v špeciálnych miestnostiach.